

Svar på interpellation (2007:53) från Inger Stark (v) om avknoppning av ett helt förskoleområde inskränker andra föräldrars frihet att välja kommunal skola.

Inger Stark har ställt följande frågor till mig angående avknoppning av förskolor:

1. Är det förenligt med närhetsprincipen att i stort sätt hela halva Årstas förskolor avknoppas, vilket minskar möjligheterna att promenera till förskolan och ökar restiderna för barnfamiljer som vill ha kommunal förskola?
2. Hur långa restider eller gångtider anser du vara rimliga för att man ska kunna hävda att närhetsprincipen gäller i Stockholm stad?
3. Är det rimligt att den som avknoppar verksamhet kan ”välja russen ur kakan” och lämna kvar verksamhet med dyra hyror i stadens regi?
4. Kommer staden att kompensera den kommunala förskolan för de merkostnader som uppstår på grund av ökade hyreskostnader till följd av avknoppning?

Alla Stockholms barn ska erbjudas en förskoleverksamhet, kommunal eller privat, som präglas av hög kvalitet, mångfald, valfrihet och på platser där den är eftersökt. Det finns inget upptagningsområde inom förskoleverksamheten liknande det system som finns inom grundskolan. Närhetsprincipen gäller på stadsdelsnivå och är kopplat till barnomsorgsgarantin. Det innebär att man har rätt att få en plats inom stadsdelen men är inte en garanti att få en plats på den förskola som ligger närmast hemmet.

Familjer som bor på gränsen mellan två stadsdelar kan ha närmare till en förskola i angränsande stadsdel jämfört med den egna. Andra föräldrar vill ha en förskola nära arbetet snarare än nära hemma. Det viktiga är att familjer ska kunna välja en förskola som följer deras önskemål.

När det gäller frågan om hur långa restider eller gångtider som jag anser vara rimliga för att hävda att närhetsprincipen gäller, finns en rad fall som prövats av Skolverket. Enligt 2a kap. 8 § Skollagen skall ” *Plats inom förskoleverksamheten \...\ erbjudas så nära barnets eget hem eller skola som möjligt med beaktande av vad som krävs för att effektivt utnyttja lokaler och andra resurser. Skälig hänsyn skall också tas till vårdnadshavarens önskemål.* ”

Efter anmälning till Skolverket görs enskilda bedömningar i varje fall eftersom kommunerna har tolkningsutrymme gällande 2a kap. 8§. Skolverket har exempelvis ansett att en förskoleplats 10 km från hemmet och med en restid på 55 minuter för att lämna barnet på förskolan inte är förenligt med gällande regler. Skolverket har även gjort bedömningen att hela Stockholm stad inte kan betraktas som en utgångspunkt för platsgarantin, på grund av kommunens geografiska omfattning.

I Enskede-Årsta-Vantör kommer de aktuella avknoppningarna innebära att barnfamiljer i stadsdelen som längst får ett par kilometer till närmaste kommunala förskola. Det är ett avstånd som jag anser vara förenligt med närhetsprincipen.

Resonemanget om att den som avknoppar verksamhet ”väljer russinen ur kakan” och lämnar kvar verksamhet med dyra hyror i stadens regi bygger på att avknopplingsintresse endast finns för förskolor där hyran idag är låg. Lokalernas hyror fastställs av ägaren till lokalerna. För förskolor med hög hyra finns ett särskilt hyresbidrag som innebär att förskolor med hyror som överskrider 1664 kr/kvm (följer konsumentprisindex) kan erhålla ett bidrag om 50 % av den överskjutande hyran. Detta bidrag kan söka av såväl kommunala som enskilt drivna förskolor.

Hyreskostnaderna för de förskolor som kvarstår i kommunal regi sätts av ägaren till lokalerna. Resonemanget att dessa hyror skulle öka på grund av att vissa verksamheter knoppas av är svårt att följa. Vad gäller frågan om stadens eventuella kompensation för ökade hyreskostnader finns som framgår av svaret på fråga 3 ett särskilt hyresstöd.

Stockholm 2007-11-21

Lotta Edholm (fp)
Skolborgarråd